

nencs, 1998), el *Petit Vocabulari de Benassal (Maestrat)*, de Carles Salvador (2005) i el *Vocabulari de Catí*, de mossèn Joan Puig (2012).

Sens dubte, un apartat central en la personalitat de Pere-Enric Barreda el constitueix la seva admiració profunda i indefugible per la vida i l'obra del que fóra el gran mestre de Benassal, Carles Salvador, al llegat del qual es va mantenir unit des de ben jove i en va ser un dels vindicadors més fermes fins a la mort, la qual el va sorprendre amb l'edició del poemari salvadorià *Veles i gavines* a punt de ser lliurada a la impremta. Precisament, la formació de llatí de Pere-Enric va pesar en els seus primers intents d'aproximació a l'obra salvadoriana, tal com podem constatar en el treball «Carles Salvador i els clàssics», publicat a l'*Anuari de Filologia. Studia Graeca et Latina* (1993). Gran impulsor de la Fundació Carles Salvador, era membre del patronat fundacional (2002) d'aquesta entitat benassalenca, des de la qual va dur a terme una tasca impagable d'estudi, edició i promoció de l'obra de Carles Salvador. En són una mostra admirable, ultra l'esmentat *Petit Vocabulari de Benassal*, les obres següents: *Carles Salvador. Cant i encant de Benassal* (2004), *Itinerari Informatiu «Carles Salvador a Benassal»* (2005), *Carles Salvador, una vida en imatges* (2009; 2a ed., 2012), *Les festes de Benassal. Carles Salvador* (2010, 3a ed.), *Carles Salvador, mestre de Benassal (1916-1934). Antologia de textos* (2013; en va deixar gairebé enllestit un segon volum).

Com a cloenda, hem de reconèixer amb admiració que, amb una existència més breu del que calia, la vida del doctor Pere-Enric Barreda mostra una trajectòria humana, científica i professional de gran medievalista i professor acreditat, especialista en Estaci, en història medieval del Maestrat i en Carles Salvador. Definitivament, al perfil d'home savi i ciutadà generós i apassionat per la seva terra, ell hi unirà per sempre la condició de benassalenc profundament identificat amb el Maestrat.

«Coses del Maestrat» fou, per cert, el títol del blog que conreava amb assiduitat a Vilaweb i, finalment, l'Associació cultural «Maestrat Viu» inaugurava els seus guardons d'honor (2014) amb el premi «Carles Salvador» mitjançant el qual retia homenatge a Pere-Enric Barreda, per tota una vida lliurada amb generositat a ennobrir el seu país.

Vicent PITARCH
Institut d'Estudis Catalans

ALBERT MANENT I SEGIMON¹
(1930-2014)

El passat 14 d'abril ens deixava Albert Manent i Segimon, advocat, filòleg, poeta i historiador. Nascut a Premià de Dalt, el Maresme, el 23 de setembre de 1930,² aviat se'n va anar amb els seus pares, el poeta Marià Manent i Cisa i Josefina Segimon i Cisa, a viure a Barcelona.³ Durant el període de la guerra civil la família Manent va fer estada a Viladrau.⁴ El 1939 començava els estudis

1. Per confegir aquesta necrològica ens han estat indispensables els treballs de Jordi Manent, *Bibliografia d'Albert Manent*, i de Pilar Garcia-Sedas, *Cronologia*, publicats, respectivament, a les p. 143-237 i 239-257 del llibre *Records d'ahir i d'avui. Homenatge a Albert Manent i Segimon amb motiu dels 70 anys*. Barcelona (Publicacions de l'Abadia de Montserrat), 2001.

2. Albert Manent, *Sota els estels de ca l'Herbolari. Un infant a la Guerra Civil*, Badalona (Ara Llibres, SCCL), 2013, p. 15, diu: «Vaig néixer un 23 de setembre. L'esdeveniment va tenir lloc a Premià de Dalt, a les acaballes de l'estiu. Els Manent vivíem, almenys des de mitjan segle xv, en una modesta masia, dita can Manent».

3. Pilar Garcia-Sedas, *op. cit.*, p. 239, diu: «1932 [...] La família s'instal·la al carrer de Craywinckel, número 24, del barri de Sant Gervasi, propietat de Jaume Bofill i Ferro».

4. «El 19 de juliol jo tenia quasi sis anys i la meva germana Roser, quatre. Vivíem al carrer de Craywinckel en un pis espaiós i no ens faltava res». (*Sota els estels de ca l'Herbolari*, p. 23). Sobre l'estada dels Manent a Viladrau,

al Liceu Verdaguer de Barcelona i un any després ingressava al Col·legi de la Mare de Déu de Gràcia. Ja llavors començava a manifestar les seves inquietuds literàries: a la revista *Agrupación*, publicada al col·legi, donava a conèixer l'any 1948 el seu primer poema, titulat «Cap al tard a Montserrat». Aquest mateix any va entrar a la Universitat de Barcelona, on cursava estudis de dret. Llavors es posava en contacte per primera vegada amb els ambients polítics catalanistes clandestins.⁵ Eren els anys que llegia Josep Carner i Guerau de Liost, així com alguns poetes lírics anglesos.

Publicava *Hoste del vent*, el seu primer llibre de versos, el maig de 1949. Aquest any interveïa en la preparació de la primera *Antologia poètica universitària* i escrivia contes. El 1951 donava al públic *La nostra nit*, el seu segon llibre de versos, que va ser prologat per J. V. Foix.⁶ A la universitat començà a distingir-se com a activista cultural: el 1950 s'incorporava al grup format per Antoni Comas, Joan Ferran Cabestany, Joaquim Molas i Miquel Porter Moix, els quals dos anys abans havien iniciat a la Facultat de Lletres la publicació de la revista literària *Curial*, que la policia va intervenir pel fet de ser escrita en català. També en aquest temps coneixia Jordi Pujol i Max Cahner. Assistí a les lectures de poesia a la llar de Josep Iglésies i a les tertúlies del diumenge a la tarda a casa dels poetes J. V. Foix i Carles Riba. Conegué també a través del seu pare el poeta i crític literari Jaume Bofill i Ferro.

A partir de 1950 començà a publicar, sota pseudònim (feia servir els de Pere Creixell, Jorge Tamarit, Jordi Montseny, J. Centelles), escrits de crítica literària en algunes revistes de l'exili, com *Germanor*, *Revista de Catalunya*, *Pont Blau*, *Ibèrica*, *Xaloc* i *Vida Nova*. El 1954 es posava a col·laborar amb l'Editorial Juventut: hi treballà com a redactor literari fins al 1980, i hi publicà, entre altres, l'adaptació al vers modern del *Poema de Mio Cid* (1968),⁷ amb pròleg de Dámaso Alonso, i la traducció en vers de *Romeo y Julieta* (1960).⁸

El 24 de setembre de 1959 obtenia el títol de Mestre en Gai Saber als Jocs Florals de la Llengua Catalana, celebrats a París. Aquest mateix any col·laborava al número que la revista montserratina *Germinabit* dedicà a Carles Riba arran de la seva mort i tingué cura, amb Joan Triadú, de la secció de literatura i crítica literària de la revista *Serra d'Or*, que llavors iniciava la seva segona etapa: Manent continuà essent-ne membre del consell de redacció fins a la seva mort. El 1959 i 1960 participava en la campanya contra Lluís de Galinsoga, director de *La Vanguardia*, que va ser cessat del seu càrrec. El tarannà activista portà Manent a prendre part, el 1960, en la campanya per l'alliberament de Jordi Pujol, empresonat arran dels Fets del Palau, i en el *Manifest d'intel·lectuals contra la censura*, dirigit als ministres d'Informació i d'Educació. Així mateix el 1961 anava a Madrid amb

s'ha de tenir en compte tot el que explica Albert en el llibre citat en la nota 2. Altrament, Pilar Garcia-Sedas, *op. cit.*, p. 240, diu: «Arran de l'esclat de la guerra amb el seu avi i la seva padrina marxen a les primeries d'agost a Viladrau, per refugiar-se a Ca l'Herbolari, propietat també de Jaume Bofill i Ferro. El 20 d'agost la resta de la família arriba a Viladrau. Hi romangueren fins el 15 de febrer de 1939».

5. Pilar Garcia-Sedas, *op. cit.*, p. 240, diu: «Coneix els joves del Front Nacional».

6. Albert Manent, *La represa. Memòria personal, crònica d'una generació (1946-1956)*, Barcelona (Edicions 62), 2008, p. 115, diu: «Un altre oracle per als de *Curial* és J. V. Foix. Jo el vaig conèixer arran del meu primer llibre, editat la primavera del 1949. Era molt amic del meu pare, ja de jove i, a diferència d'altres de la mateixa generació (Riba, F. Soldevila, Sagarra, Bofill i Ferro), no es tractaven de "vós" sinó de "tu". Jo hi vaig portar els companys de *Curial*. D'ençà del 1948 en què la dona l'havia deixat, el poeta, tan admirat per Riba després de l'edició dels sonets *Sol, i de dol* (1947), esperava amb delit l'arribada dels contertulians de diumenge a la tarda perquè li alleugessin la solitud, ja que no va tenir fills. A la meua biografia *J. V. Foix* (1992) detallo com es desenvolupava la tertúlia».

7. Jo en tinc un exemplar, regalat per Albert Manent, de l'edició de 1990: *Poema de Mio Cid*. Texto antiguo y nueva adaptación en verso moderno de A. Manent. Prólogo de Dámaso Alonso. Noticia histórico-bibliográfica de J. Alcina Franch. Ilustraciones de J. Narro. Barcelona (Editorial Juventud), 1990 (quinta edición). Dedicatòria: «Per a Jaume Medina, poeta i traductor que ha patit, més que jo, els trenacolls de l'anostrament. Amb afecte. Albert Manent».

8. *Romeo y Julieta* de William Shakespeare. Traducció en vers d'A. Manent, pròleg de Carles Soldevila. Barcelona (Editorial Juventud), 1960.

Rafael Tasis per donar suport a una declaració pública sobre la persecució de la llengua i la cultura catalanes. El 1963, juntament amb Josep Benet, acompanyà el periodista de *Le Monde* José-Antonio Novais, corresponsal del diari a Madrid, a fer una entrevista a l'abat Escarré, que va ser publicada el dia 14 de novembre i que va tenir un gran ressò. Aquest mateix any donava a conèixer la biografia de *Carles Riba*,⁹ a només quatre anys del traspàs el poeta. El 1964 participà en les reunions d'intel·lectuals catalans i espanyols oposats al règim, sota el lema *Primer col·loqui sobre «Comunidades Diferenciadas»*, celebrades a casa de Fèlix Millet i Maristany, a l'Ametlla del Vallès. Aquest mateix any viatjava a Brusselles per entrevistar-se amb Josep Carner i la seva muller Émilie Noulet, a fi de completar la biografia del poeta. L'any 1966 participà en la campanya *Volem bisbes catalans* i col·laborà en la redacció de l'obra *Una qüestió del post-concili: el Vaticà i Catalunya: el nomenament de Mons. González Martín a l'Arquebisbat de Barcelona*, que fou publicada en català i francès a Tolosa, encara que duia el peu d'impremta fals (Genève 1967).¹⁰ També donà impuls a la publicació del número 106 de la *Revista de Catalunya*, que aparegué el mateix 1966 a Mèxic. L'any següent col·laborà amb Josep Benet i Jordi Pujol en la creació d'una editorial francesa —les *Edicions Catalanes de París*— pensada per a publicar en català temes d'història i cultura catalanes. Començava les seves col·laboracions a *La Vanguardia* pel febrer de 1968, any en què publicà una *Aproximació cronològica a la obra de Josep Pla* i la biografia *Josep Carner i el Noucentisme: vida, obra i llegenda*, pel qual obtingué dos premis: l'Alfons Bonay i Carbó (1970), i el de Crítica de *Serra d'Or*. El 1969 participava en la campanya *Català a l'escola*, impulsada per Josep Benet i alguns col·laboradors, mentre les Corts franquistes discutien la «Ley general de educació». Aquest mateix any rebia el premi Eduard Brossa, concedit per l'Institut d'Estudis Catalans, pel seu treball sobre toponímia *Els noms de lloc del terme municipal de la Febró*. També era guardonat als Jocs Florals de la Llengua Catalana, celebrats a Guadalajara, Jalisco, amb el premi extraordinari Jaume Serra Hünter, per *Notes sobre literatura catalana a l'exili*. I publicava el recull d'estudis *Literatura catalana en debat*.¹¹

L'any 1970 es posava a estudiar Filologia Catalana, juntament amb Max Cahner, a la Universitat de Barcelona. A partir de 1971 col·laborà com a redactor extern en la *Gran Enciclopèdia Catalana*. El 1973 publicava el llibre *Tres escriptors catalanes: Carner, Riba, Pla*.¹² Mentrestant es casava i començava a tenir fills. Publicava *Literatura catalana a l'exili* el 1976 i rebia per aquesta obra el premi Alfons Bonay i Carbó de l'IEC, 1978, el mateix any que rebia un altre premi de l'IEC: el Josep Massot i Palmés, per *La vida de l'Aleixar i les «Ordinacions» de 1791*. A partir de 1979 continuava amb les monografies de caire biogràfic i publicava *Jaume Bofill i Mates / Guerau de Liost. L'home, el poeta, el polític*,¹³ *Cercós, guerriller carlí del Baix Camp*,¹⁴ i *Josep Maria de Casacuberta i l'Editorial Barcino*.¹⁵

L'activitat periodística d'Albert Manent fou més que remarcable: el 1976 iniciava les seves

9. Albert Manent, *Carles Riba*. Barcelona (Editorial Alcides, S. A.), 1963.

10. *Una qüestió del post-concili. El Vaticà i Catalunya. El nomenament de Mons. González Martín a l'Arquebisbat de Barcelona. Une affaire de l'après-concile. Le Vatican et la Catalogne. La nomination de Mgr. González Martín a l'Archevêché de Barcelone*. Genève (Éditions de Documentation Catalane), 1967. 248 p. El dia que me'l va regalar, m'hi posava la dedicatòria següent: «A Jaume Medina, aquest llibre nacionalista de batalla, del qual vaig escriure la part històrica, no la doctrinal. Amb afecte. Albert Manent, (7) gener 1988».

11. Albert Manent, *Literatura catalana en debat*. Barcelona (Editorial Selecta), 1969.

12. Albert Manent, *Tres escriptors catalanes: Carner, Riba, Pla*. Madrid (Editorial Gredos, S. A.), 1973.

13. Albert Manent, *Jaume Bofill i Mates, Guerau de Liost. L'home, el poeta, el polític*. Barcelona (Edicions 62), 1979.

14. Albert Manent, *Cercós, guerriller carlí al Baix Camp*. Barcelona (Rafael Dalmau, Editor), 1979.

15. Albert Manent, *Josep Maria de Casacuberta i l'Editorial Barcino*. Barcelona-Mallorca-València (Associació d'Editors en Llengua Catalana), 1980.

col·laboracions al diari *Avui*, en el qual va publicar una cent-vuitantena d'articles fins al 2000. Entre 1963 i 1997 escrivia un centenar d'articles per al diari madrileny *ABC*. Entre 1977 i 1999 feia una vintena llarga de col·laboracions a *El País*. Publicà a *La Vanguardia*, entre 1968 i el 2001, cap a cinc-cents setanta articles. Col·laborà també a *Catalunya Cristiana*, *Diari de Balears*, *Diari de Tarragona*, *Diario de Barcelona*, *El Correo Catalán*, *El Mercurio* (de Santiago de Xile), *El Periódico de Catalunya*, *El Punt*, *El Temps*, *El 3 de vuit*, *Hoja del Lunes*, *Le Monde Diplomatique*, *L'Osservatore Romano*, *Madrid*, *Mundo Diario*, *Nou Diari* (de Reus), *Nou Diari* (de Tarragona), *Regió 7*, *Reus Diari*, *Tele-Exprés*, i el diari madrileny *Ya*, en el qual publicà una vintena d'articles.

Són nombroses també les seves publicacions sobre temes de recerca o de divulgació en revistes i butlletins, de l'exili o de l'interior, entre els quals es troben: *Ariel*, *Bages*, *Boletín Arqueológico de la Real Sociedad Arqueológica Tarraconense*, *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, *Butlletí dels Mestres*, *Butlletí Interior de la Societat d'Onomàstica*, *Catalan Writing*, *Catalunya franciscana*, *Clau* (Revista de cultura de la Diputació de Tarragona), *Conèixer la nostra història*, *Convergència 15*, *Crònica d'ensenyament*, *Cuadernos hispanoamericanos*, *Cuadernos para el diálogo*, *Cultura* (Butlletí del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya), *El Pont*, *El Pregó*, *Els Marges*, *Espais* (Revista del Departament de Política Territorial i Obres Públiques), *Faig*, *Full parroquial* (de Tarragona, Vic i Solsona), *Germanor* (de Santiago de Xile) (tretze articles entre 1950 i 1963), *Germinabit*, *Gremio Sindical de los Libreros de Barcelona*, *Guía Musical*, *Ibérica* (de Nova York), *Ínsula*, *La Borja* (de Les Borges del Camp), *La Nostra Revista* (de Mèxic), *La Riuada* (de Móra d'Ebre), *La Serena* (de Gandesa), *La Vall*, *L'Avenç*, *Llengua & Literatura*, *Lletra de Canvi*, *Lo Floc* (Revista del Centre d'Estudis Riudomencs Arnau de Palomar), *L'Opinió* (de Premià de Dalt), *Mai enrera* (Revista d'esports de muntanya), *Metge i societat*, *Notícies de la Generalitat de Catalunya*, *País comunicació*, *Paper groc*, *Penell*. *Revista d'història* (Centre d'Estudis de la comarca de Reus), *Pont Blau* (de Mèxic), *Quaderns d'Arquitectura i Urbanisme*, *Quaderns de Pastoral*, *Quart Creixent*, *Qüestions de Vida Cristiana*, *Recull*, *Reduccions*, *Revista Catalana de Geografia*, *Revista de Catalunya* (una vintena d'articles entre 1990 i 2000), *Revista de Girona*, *Revista de l'Orfeó Català de Mèxic*, *Revista de Occidente*, *Revista d'Etnologia de Catalunya*, *Saó*, *Serra d'Or* (un centenar llarg d'articles entre 1960 i 2000), *Set Dies* (suplement d'*El Observador*), *Sis Focs*, *Tramontane*, *Travessera* (Publicación trimestral de la Casa Catalana de Zaragoza), *URC*. *Monografies literàries de ponent*, *Vida Nova* (de Montpeller), *Vimbodí* (Butlletí cultural), *Xaloc* (de Mèxic) (una vintena llarga d'articles entre 1967 i 1981).

El 1980 era nomenat director general d'Activitats Artístiques i Literàries del Departament de Cultura de la Generalitat, on estava al costat del conseller i amic Max Cahner. Albert Manent deixà testimoni de les seves activitats al llibre *Crònica política del Departament de Cultura (1980-1988)*.¹⁶ Aquest mateix any participava en la creació de l'*Arxiu Nacional de Catalunya*, per al qual recuperà diversos fons de l'exili català.

D'una gran importància són les seves aportacions al coneixement de la història de l'Església a Catalunya. Promogué, el 1983, en col·laboració amb Amadeu J. Soberanas i Josep Massot i Muntaner, una *Contribució a la història de l'Església Catalana. Homenatge a mossèn Joan Bonet i Baltà*,¹⁷ el 1984, en col·laboració amb Josep Raventós i Giralt, *L'Església clandestina a Catalunya durant la Guerra Civil*,¹⁸ el desembre de 1994 pronunciava al Col·legi de Rectors de la Ciutat de

16. Albert Manent, *Crònica política del Departament de Cultura (1980-1988)*, Barcelona (A Contra Vent Editors), 2010.

17. Albert Manent, Josep Massot i Muntaner, Amadeu J. Soberanas (ed.), *Contribució a la història de l'Església catalana. Homenatge a mossèn Joan Bonet i Baltà*, Barcelona (Publicacions de l'Abadia de Montserrat), 1983.

18. Albert Manent, Josep Raventós i Giralt, *L'Església clandestina a Catalunya durant la Guerra Civil (1936-1939): els intents de restablir el culte públic*, Barcelona (Publicacions de l'Abadia de Montserrat), 1984.

Barcelona la conferència *Aportació de l'Església a la cultura i a la societat*, que publicava el 1996.¹⁹ I culminava els seus estudis en aquest camp amb l'edició dels tres volums del *Diccionari d'història eclesialstica de Catalunya* (1998-2001)²⁰, obra impulsada per ell mateix des del Departament de la Presidència de la Generalitat i codirigida per Joan Galtés i Pujol i Ramon Corts i Blay.

Dedicà així mateix moltes atencions als estudis biogràfics: entre el 1986 i el 1999 publicava els llibres *El molí de l'ombra*, *Solc de les hores* (amb el qual obtingué el premi Josep Pla, 1987), *Semblances contra l'oblit*, *Retorn a abans d'ahir* i *En un replà del meu temps*,²¹ en què recollia cap a un centenar de retrats literaris de diversos personatges contemporanis. El 1988 publicava, amb Joan Crexell, *Bibliografia catalana dels anys més difícils (1939-1943)*, que va anar seguit (1989) de *Bibliografia catalana: cap a la represa (1944-1946)*, i col·laborava en la preparació de *Miscel·lània Joan Gili* (conjuntament amb Josep Massot i Muntaner), en homenatge a l'editor català establert a Oxford, la *Miscel·lània d'homenatge a Enric Moreu-Rey* (conjuntament amb Joan Veny) i el 1993 la *Miscel·lània Joan Triadú* (conjuntament amb Ramon Pla i Arxé). El mateix any 1988 rebia de part de Jordi Pujol, president de la Generalitat, el nomenament d'assessor per a qüestions històriques i culturals (càrrec que ocupà fins al 2000), i el 1989 era elegit president de la Fundació Vives i Casajuana. El 1992 la Generalitat creava la Comissió Amèrica-Catalunya, amb vistes a la commemoració del centenari del descobriment d'Amèrica, de la qual Albert Manent era nomenat director cultural: l'empresa culminava amb la publicació, dirigida per ell mateix, dels quatre volums del *Diccionari dels catalans d'Amèrica*.²² El maig de 1993, un cop enllestida l'obra, va anar amb Joan Crexell a Amèrica del Sud,²³ per tal de fer-hi la presentació.

El 1994 donava impuls als «Amics de Josep Carner», un grup format per Jaume Medina, Jaume Subirana, Marcel Ortín, Miquel Batalla i Joan de Déu Domènech, amb la intenció de recollir i publicar les cartes del poeta Josep Carner i Puigoriol. L'*Epistolari de Josep Carner* veié la llum entre 1994 i 2009.²⁴ Prèviament (el 1985) havia publicat el volum de *Prosa d'exili (1939-1962)*, de Josep Carner. El mateix 1994 iniciava la publicació d'una sèrie de llibrets de microdialectologia, tal com li agradava d'anomenar aquests estudis, sobre els noms populars dels núvols i boires, amb la intenció de recollir els de totes les comarques del Principat: en publicà un total de tretze.²⁵

19. Albert Manent, *Aportació de l'Església a la cultura i a la societat*, Barcelona (Col·legi de Rectors de la Ciutat de Barcelona), 1996.

20. *Diccionari d'història eclesialstica de Catalunya*. Volum I. A-C. Barcelona (Generalitat de Catalunya – Editorial Claret), 1998; Volum II. D-O. 2000. Volum III. P-Z. 2001.

21. Albert Manent, *El molí de l'ombra. Dietari polític i retrats 1946-1975*. Barcelona (Edicions 62), 1986; *Solc de les hores. Retrats d'escriptors i de polítics*. Barcelona (Edicions Destino), 1988; *Semblances contra l'oblit: retrats d'escriptors i de polítics*, Barcelona (Edicions Destino), 1990; *Retorn a abans d'ahir. Retrats d'escriptors i de polítics*. Barcelona (Edicions Destino), 1993; *En un replà del meu temps. Retrats d'escriptors i de polítics*. Barcelona (Proa), 1999.

22. *Diccionari dels catalans d'Amèrica*. Vol. I. A-Ci Barcelona (Comissió Amèrica i Catalunya – Generalitat de Catalunya), 1992; Vol. II. Cl-Li. 1992; Vol. III. Ll-Ro. 1992; Vol. IV. Ru-Z. 1993.

23. Visità els centres catalans de l'Argentina (Buenos Aires, Córdoba, Mendoza, Rosario), el de l'Uruguai i el de Paraguai.

24. *Epistolari de Josep Carner*. A cura d'Albert Manent i Jaume Medina. Barcelona (Curial) I, 1994; II, 1995; III, 1997; IV, 1998; V, 2002; VI, 2009. Vegeu-ne una ressenya a: Jaume Medina, «L'epistolari de Josep Carner», *Estudis Romànics*. Volum XXIV, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2002, p. 392-393.

25. Albert Manent, *Els noms populars de núvols i boires: Camp de Tarragona. El Priorat*. Reus (Centre d'Estudis Riudomenecs "Arnau de Palomar"), 1994; *Els noms populars de núvols i de boires a la Conca de Barberà. Montblanc (La Sallida / Revista Espitllera)*, 1995; *Els noms populars de núvols, boires i vents del Maresme*. Barcelona (Oikos-Tau), 1996; *Els noms populars dels núvols, boires i vents: Ribera d'Ebre i Terra Alta*. Reus (Centre d'Estudis Riudomenecs "Arnau de Palomar"), 1997; *Els noms populars de núvols, boires i vents del Penedès (Alt Penedès, Baix Penedès, Garraf)*. Barcelona (Oikos-Tau), 1998; *Els noms populars de núvols, boires i vents del Barcelonès i Solsonès*. Barcelona (Oikos-Tau), 1999; *Els noms populars de núvols, boires i vents del Baix Ebre i del Baix Llobre-*

Entre 1992 i 2003 publicava diverses biografies: la de J. V. Foix, la de Marià Manent, la de Josep Maria Espanya, la de Tomàs Garcés i la de Fèlix Millet i Maristany.²⁶ El 1996 guanyava el premi Joan Baptista Cendrós, atorgat per Òmnium Cultural, per l'article «Cataluña e idioma», publicat a *El Mercurio* (Santiago de Xile, 11-V-1995), i era distingit com a *Escriptor del mes* per la Institució de les Lletres Catalanes. El 1997 publicava el llibre miscel·lani *Del Noucentisme a l'exili. Sobre cultura catalana del Nou-cents*.²⁷ Uns quants anys abans (el 1984) havia donat al públic el llibre *Escriptors i editors del Nou-cents*.²⁸ El 1999 edità *De 1936 a 1975. Estudis sobre la guerra civil i el franquisme*.²⁹

Una mostra de la diversitat d'interessos d'Albert Manent són els estudis que dedicà a la presència del llop a Catalunya. Així, l'any 2000 publicava *La memòria històrica el llop al Camp de Tarragona* i el 2004 *El llop a Catalunya. Memòria, llegenda i història*.

Entre 1994 i 1999 formà part del jurat del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, que atorga Òmnium Cultural. El 1988, des del Departament de la Presidència, col·laborava en la *Comissió 1898*, amb motiu dels fets d'aquell any transcendent per a la història d'Espanya i de Catalunya: els dies 20-24 d'abril de 1998 se celebrà a Barcelona un congrés internacional commemoratiu de la data. Aquest mateix any participava a l'Ateneu Barcelonès, amb Jordi Pujol, Jordi Sarsanedas i Jaume Vallcorba en la presentació del llibre de Vicente Cacho Viu, *El nacionalismo catalán como factor de modernización*. Així mateix l'any 2000 formava part de la *Comissió Institucional Lluís Companys*, amb motiu del seixantè aniversari de l'afusellament del president de la Generalitat de Catalunya, amb l'objectiu de donar suport a la investigació i fomentar les iniciatives populars. El 27 de desembre rebé el nomenament de director del Centre d'Història Contemporània de Catalunya, càrrec que desenrotllà fins al 2004, data de la seva jubilació. Des de 1992 presidí la Societat d'Onomàstica. L'any 2011 rebia el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes.

Els seus últims llibres van ser el *Diccionari de pseudònims usats a Catalunya i a l'emigració*, publicat a Lleida el 2013 en col·laboració amb Josep Poca, molt ben rebut per la crítica, i *Sota els estels de Ca l'Herbolari. Un infant a la Guerra Civil*, en què parla de l'estada a Viladrau durant la seva infantesa, servint-se d'unes memòries escrites pel seu avi, Domingo Segimon, i pel seu pare, Marià Manent, publicat per Ara Llibres també el 2013.

Jaume MEDINA
Universitat Autònoma de Barcelona

gat. Vilassar de Mar (Katelani), 2002; *Els noms populars de núvols, boires i vents al Vallès Occidental*. Vilassar de Mar (Katelani), 2004 (aquest conjuntament amb Joan Cervera i Batariu); *Els noms populars de núvols, boires i vents a l'Urgell*. Lleida (Pagès Editors), 2006; *Els noms populars de núvols, boires i vents al Vallès Oriental*. Prefaci de Martí Boada. Ajuntament de Llinars del Vallès — Obra Social Caixa Sabadell. Sant Adrià de Besòs (Gràfiques Cuscó), 2008 (aquest en col·laboració amb Joan Albert & Cervera); *Lèxic de meteorologia popular a les Garrigues*. Juneda (Editorial Fonoll), 2008 (aquest conjuntament amb Joan Prats i Sobrepera i Joan Cervera i Batariu); *Els noms populars de núvols, boires i vents de la Segarra*. Sant Vicenç de Castellet (Farell Editors), 2009 (aquest conjuntament amb Joan Cervera); *Els noms populars de núvols, boires i vents de la comarca de la Selva*. Santa Coloma de Farners (Centre d'Estudis Selvatans), 2010 (aquest conjuntament amb Joan Cervera).

26. Albert Manent, *J. V. Foix*. Barcelona (Editorial Labor), 1992; *Marià Manent. Biografia íntima i literària*. Barcelona (Planeta), 1995; *Josep Maria Espanya, Conseller de la Mancomunitat i de la Generalitat de Catalunya*. Barcelona (Rafael Dalmau, Editor), 1998; *Tomàs Garcés, entre l'Avantguarda i el Noucentisme*. Barcelona (Edicions 62), 2001; *Fèlix Millet i Maristany. Líder cristià, financer, mecenes catalanista*. Barcelona (Proa), 2003.

27. Albert Manent, *Del Noucentisme a l'exili. Sobre la cultura catalana del Nou-cents*. Barcelona (Publicacions de l'Abadia de Montserrat), 1997.

28. Albert Manent, *Escriptors i editors del Nou-cents*. Barcelona (Curial), 1984.

29. Albert Manent, *De 1936 a 1975. Estudis sobre la guerra civil i el franquisme*. Barcelona (Publicacions de l'Abadia de Montserrat), 1999.